

DOCUMENT ANALITIC

ORGANIZAȚIILE NECOMERCIALE DIN REPUBLICA MOLDOVA ÎN CIFRE

Autoare:

Sorina MACRINICI

Această publicație este posibilă datorită ajutorului generos al poporului american, oferit prin intermediul Agenției SUA pentru Dezvoltare Internațională (USAID). Opiniile exprimate aparțin Centrului de Resurse Juridice din Moldova și nu reflectă în mod necesar poziția USAID sau a Guvernului SUA

CHIȘINĂU, 2020

Conținut

Sumar executiv	4
Abrevieri	6
1. Numărul organizațiilor necomerciale	7
II. Evoluția încrederii în societatea civilă	10
III. Veniturile organizațiilor societății civile	13
IV. Contribuția la bugetul public național	15

Sumar executiv

Societatea civilă joacă un rol cheie în promovarea drepturilor fundamentale și a valorilor democratice. Organizațiile societății civile se implică activ atât în domeniul bunei guvernări, cât și a prestării de servicii în domeniul asistenței sociale pentru persoanele defavorizate, consolidarea capacităților, educație, etc. În același timp, nivelul de cunoaștere a societății civile în Republica Moldova este unul destul de scăzut, mai puțin de 20% au cunoștințe bune despre acest domeniu, în timp ce 34.3% nu cunosc ce înseamnă societate civilă. Doar 12.5% cunosc într-o anumită măsură despre activitățile diferitor organizații non-guvernamentale și doar 11.6% din total au interacționat cu un ONG în ultimii 3 ani. Centrul de Resurse Juridice din Moldova (CRJM) și-a propus să aducă în prim plan prin această analiză mai multe date despre organizațiile societății civile.

Unul dintre aspectele analizate este numărul de organizații necomerciale active. Numărul de organizații înregistrate în Registrul de stat al organizațiilor necomerciale este publicat de Agenția Servicii Publice (13,996 la 31 decembrie 2020), dar nu reflectă numărul de organizații active. Am analizat numărul de organizații necomerciale care au depus rapoarte la Serviciul Fiscal de Stat (SFS) și la Biroul Național de Statistică (BNS), care este mai mic decât numărul de organizații înregistrate. Între 2015-2019, la SFS în media au depus rapoarte circa 71% din organizațiile înregistrate. Numărul de organizații care au depus rapoarte la BNS este și mai mic, între 2017-2019, în medie circa 25% din organizațiile înregistrate. O explicație ar putea fi că pentru nedepunerea rapoartelor la BNS nu urmează sancțiuni financiare, spre deosebire de SFS. Prin urmare, numărul de organizații necomerciale active ar putea fi apropiat de cel al organizațiilor care prezintă rapoarte la BNS.

În ultimii 10 ani, nivelul de încredere în societatea civilă a variat între 14,6 și 26%, iar lipsa de încredere a fost mai înaltă și a variat între 41 și 63,7%. Deși nu este înalt, nivelul de încredere în societatea civilă este mai mare decât în Guvern, Parlament și justiție. În medie, în ultimii 10 ani, nivelul de încredere în societatea civilă a fost de 21,55%, fiind urmată de Guvern cu 18,75% de încredere, apoi de justiție cu 16,53% încredere și Parlament cu 14,74% încredere. Lipsa de încredere în societatea civilă s-ar putea datora și unui nivel de scăzut de cunoaștere a societății civile.

Timp de 3 ani, între 2017 și 2019, organizațiile necomerciale au raportat venituri totale destul de consistente în sumă de MDL 9,709,891,900 (EUR 492,907,050.5 /

USD 566,077,473.9). Acest venit a fost raportat de circa 18% din organizațiile înregistrate. Timp de 5 ani, între 2015-2019, impozitul pe venit calculat spre achitare de către organizațiile necomerciale a constituit în total suma de MDL 8,794,400 (EUR 432,559.64 / USD 482,063).

În cadrul acestui document au fost analizate datele furnizate de Serviciul Fiscal de Stat și Biroul Național de Statistică. De asemenea, am consultat Registrul organizațiilor necomerciale publicat de Agenția Servicii Publice. Am prezentat și analizat datele publicate de USAID în rapoartele sale anuale privind indicele de sustenabilitate a OSC-urilor pentru Europa Centrală și de Est și Eurasia pentru anii 2013-2019 și în Barometrul Opiniei Publice publicat de Institutul de Politici Publice.

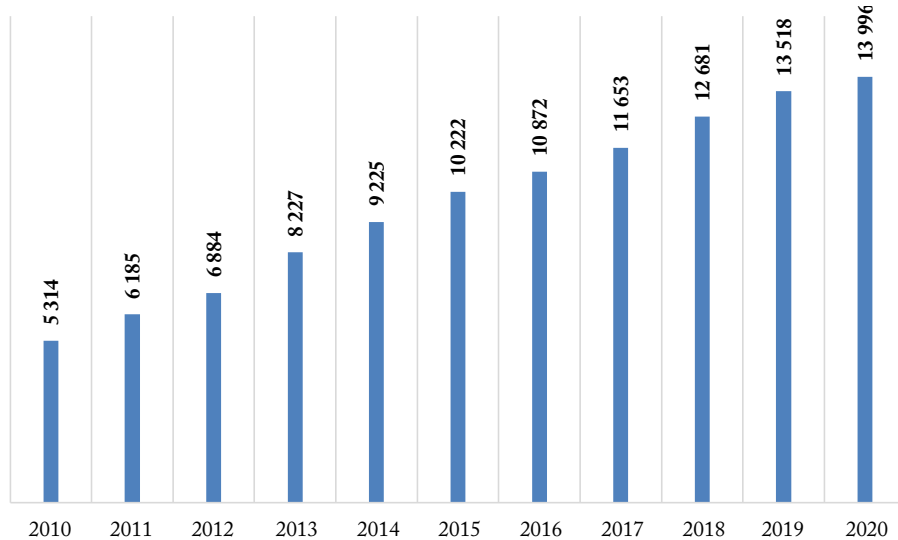
Abrevieri

ASP	Agenția Servicii Publice
BOP	Barometrul Opiniei Publice
BNS	Biroul Național de Statistică
ONC	Organizații necomerciale
ONG	Organizații neguvernamentale
SFS	Serviciul Fiscal de Stat

1. Numărul organizațiilor necomerciale

Numărul organizațiilor necomerciale a crescut treptat în ultimii 10 ani de circa 2.6 ori, de la 5,314 în 2010 la 13,996 de organizații în 2020. Acest număr include asociații obștești, fundații, instituții private și entități religioase.

Figură 1. Numărul de organizații necomerciale înregistrate în Republica Moldova

Sursa: Rapoartele USAID privind indicele de sustenabilitate a OSC-urilor pentru Europa Centrală și de Est și Eurasia pentru anii 2013-2019 și Registrul organizațiilor necomerciale

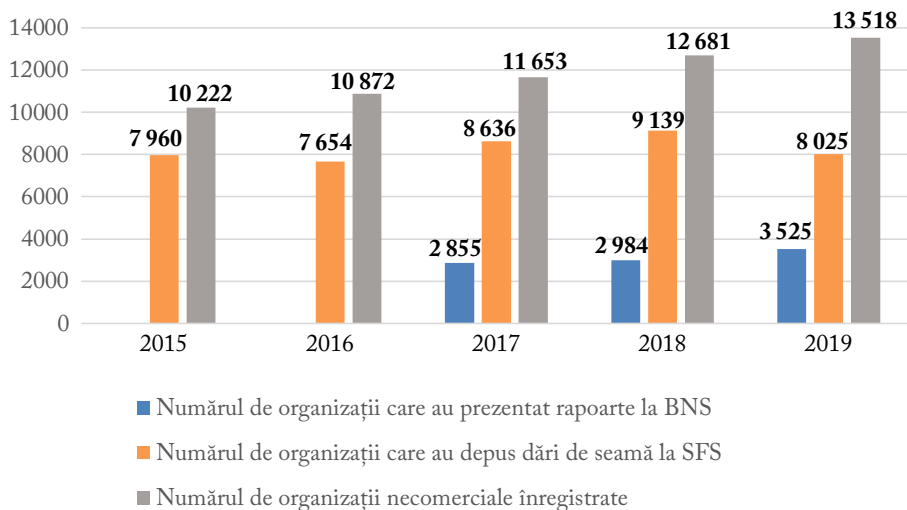
Deși în primii 5 ani numărul de organizații noi înregistrate a crescut destul de activ, acesta a scăzut în următorii 4 ani și chiar a stagnat în 2020. O posibilă cauză a unei înregistrări atât de reduse în 2020 (3.5%) ar putea fi situația pandemică cauzată de virusul COVID-19.

Tabel 1. Rata creșterii numărului de organizații necomerciale între 2010-2020

2010	2011	+/-%	2012	+/-%	2013	+/-%	2014	+/-%	2015	+/-%
5,314	6,185	+16.4%	6,884	+11.3%	8,227	+19.5%	9,225	+12.1%	10,222	+10.8%
	2016	+/-%	2017	+/-%	2018	+/-%	2019	+/-%	2020	+/-%
	10,872	+6.4%	11,653	+7.2%	12,681	+8.8%	13,518	+6.6%	13,996	+3.5%

Sursa: Rapoartele USAID privind indicele de sustenabilitate a OSC-urilor pentru Europa Centrală și de Est și Eurasia pentru anii 2013-2019 și Registrul organizațiilor necomerciale

În același timp, numărul de organizații care au depus rapoarte la Serviciul Fiscal de Stat (SFS) și la Biroul Național de Statistică (BNS) este mai mic decât numărul de organizații înregistrate. Între 2015-2019, la SFS în medie au depus rapoarte circa 71% din organizațiile înregistrate. Numărul de organizații care au depus rapoarte la BNS este și mai mic, între 2017-2019, în medie circa 25% din organizațiile înregistrate. O explicație ar putea fi că pentru nedepunerea rapoartelor la BNS nu urmează sancțiuni financiare, spre deosebire de SFS. Prin urmare, numărul de organizații necomerciale active ar putea fi apropiat de cel al organizațiilor care prezintă rapoarte la BNS.

Figură 2. Numărul de organizații necomerciale care au prezentat rapoarte la Serviciul Fiscal de Stat între 2015-2019 și la Biroul Național de Statistică între 2017-2019

Sursa: Serviciul Fiscal de Stat și Biroul Național de Statistică

Tabel 2. Rata numărului de organizații necomerciale care au prezentat rapoarte la Serviciul Fiscal de Stat între 2015-2019 și la Biroul Național de Statistică între 2017-2019

	2015	2016	2017	2018	2019	media
Numărul de organizații necomerciale înregistrate	10,222	10,872	11,653	12,681	13,518	
Numărul de organizații care au depus dări de seamă la SFS	7,960	7,654	8,636	9,139	8,025	
% din numărul total	77.9%	70.4%	74.1%	72.1%	59.4%	70.7%
Numărul de organizații care au prezentat rapoarte la BNS	-	-	2,855	2,984	3,525	
% din numărul total	-	-	24.5%	23.5%	26.1%	24.7%

Sursa: Serviciul Fiscal de Stat și Biroul Național de Statistică

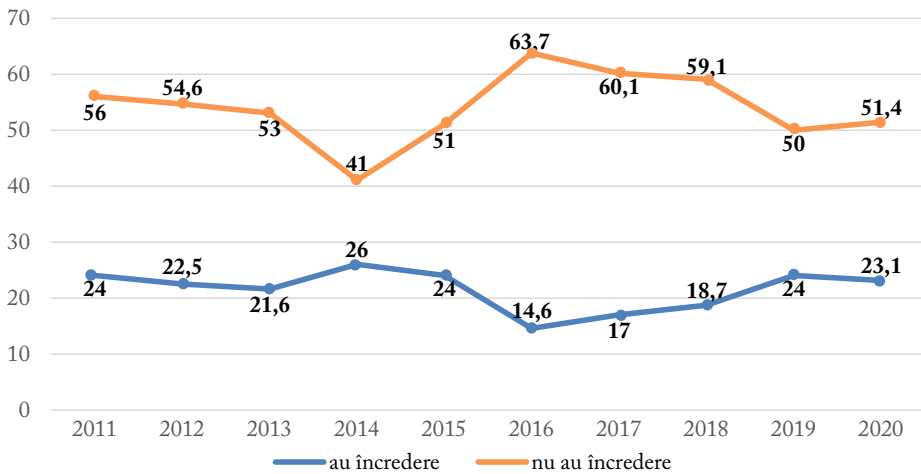
II. Evoluția încrederii în societatea civilă

În ultimii 10 ani, nivelul de încredere în societatea civilă a variat între 14,6 și 26%, iar lipsa de încredere a fost mai înaltă și a variat între 41 și 63,7%.

Tabel 3. Nivelul de încredere în societatea civilă între 2011-2020

	Foarte multă încredere	Oarecare încredere	Nu prea am încredere	Nu am deloc încredere
Noiembrie 2011	3%	21%	25%	31%
Noiembrie 2012	2,4%	20,1%	25,9%	28,7%
Noiembrie 2013	1,4%	20,2%	27,3%	25,7%
Noiembrie 2014	3%	23%	22%	19%
Noiembrie 2015	2%	22%	22%	29%
Octombrie 2016	0,2%	14,4%	28%	35,7%
Noiembrie 2017	1,6%	15,4%	22,7%	37,4%
Noiembrie 2018	1,4%	17,3%	21,9%	37,2%
Decembrie 2019	5%	19%	26%	24%
Octombrie 2020	2%	21,1%	16%	35,4%

Sursa: Barometrul Opiniei Publice, elaborat de Institutul de Politici Publice

Figură 3. Nivelul de încredere în organizațiile necomerciale între 2011-2020

Sursa: Barometrul Opiniei Publice, elaborat de Institutul de Politici Publice

Deși nu este înalt, nivelul de încredere în societatea civilă este mai mare decât în Guvern, Parlament și justiție. În medie, în ultimii 10 ani, nivelul de încredere în societatea civilă a fost de 21,55%, fiind urmată de Guvern cu 18,75% de încredere, apoi de justiție cu 16,53% încredere și Parlament cu 14,74% încredere.

Tabel 4. Nivelul de încredere în societatea civilă, Parlament, Guvern și justiție între 2011-2020

	Societatea civilă	Parlament	Guvern	Justiție
Noiembrie 2011	24%	14%	19%	18%
Noiembrie 2012	22,5%	18,7%	22,9%	14,8%
Noiembrie 2013	21,6%	14,3%	16%	15,5%
Noiembrie 2014	26%	24%	28%	23%
Noiembrie 2015	24%	6%	7%	12%
Octombrie 2016	14,6%	5,9%	9,2%	7,8%
Noiembrie 2017	17%	11,3%	15,7%	13,6%
Noiembrie 2018	18,7%	12,7%	18,5%	15,6%
Decembrie 2019	24%	25%	28%	26%
Octombrie 2020	23,1%	15,5%	23,2%	19%
Media 10 ani	21,55%	14,74%	18,75%	16,53%

Sursa: Barometrul Opiniei Publice, elaborat de Institutul de Politici Publice

Deși rata de neîncredere în societatea civilă este una destul de înaltă în Moldova, totuși, este cu mult mai redusă decât în Parlament, Guvern și justiție. Astfel, nivelul de lipsă de încredere în societatea civilă a fost în ultimii 10 ani în mediu de circa 54%, pe când în Parlament – de 82,37%, în Guvern – de 78,43%, iar în justiție – de 76,66%.

Tabel 5. Nivelul de lipsă de încredere în societatea civilă, Parlament, Guvern și justiție între 2011-2020

	Societatea civilă	Parlament	Guvern	Justiție
Noiembrie 2011	56%	84%	80%	76%
Noiembrie 2012	54,6%	79,3%	75,2%	78,4%
Noiembrie 2013	53%	84,2%	82,4%	79,7%
Noiembrie 2014	41%	73%	70%	70%
Noiembrie 2015	51%	92%	90%	83%
Octombrie 2016	63,7%	93%	90,1%	89,6%
Noiembrie 2017	60,1%	85,2%	80%	79,1%
Noiembrie 2018	59,1%	80,4%	75,8%	75,1%
Decembrie 2019	50%	71%	67%	65%
Octombrie 2020	51,4%	81,6%	73,8%	70,7%
Media 10 ani	53,99%	82,37%	78,43%	76,66%

Sursa: Barometrul Opiniei Publice, elaborat de Institutul de Politici Publice

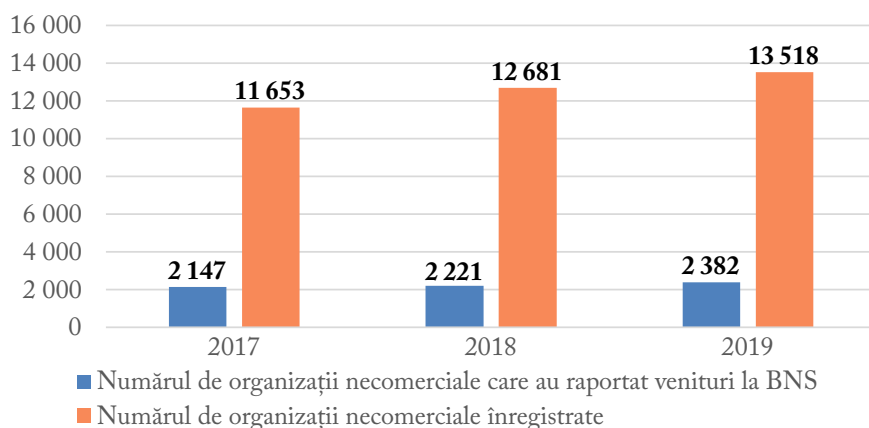
Lipsa de încredere în societatea civilă s-ar putea datora și unui nivel de scăzut de cunoaștere a societății civile. Potrivit BOP, nivelul de cunoaștere a societății civile în Republica Moldova este unul destul de scăzut, mai puțin de 20% au cunoștințe bune despre acest domeniu, în timp ce 34.3% nu cunosc ce înseamnă societate civilă. Doar 12.5% cunosc într-o anumită măsură despre activitățile diferitor organizații non-guvernamentale și doar 11.6% din total au interacționat cu un ONG în ultimii 3 ani¹.

1 Institutul de Politici Publice, Barometrul Opiniei Publice, decembrie 2019, <https://ipp.md/2019-12/barometrul-opinii-publice-decembrie-2019/>.

III. Veniturile organizațiilor societății civile

Între 2017-2019, 2,147 de organizații necomerciale au raportat venituri la BNS în 2017, 2,221 - în 2018 și 2,382 - în 2019. Acest număr este apropiat de numărul organizațiilor care au prezentat rapoarte la BNS în aceeași perioadă.

Figură 4. Numărul de organizații necomerciale care au raportat venituri la Biroul Național de Statistică între 2017-2019 în comparație cu numărul organizațiilor necomerciale înregistrate

Sursa: Biroul Național de Statistică

Numărul de organizații necomerciale care au raportat venituri la BNS între 2017-2019 reprezintă în mediu circa 18% din organizațiile înregistrate.

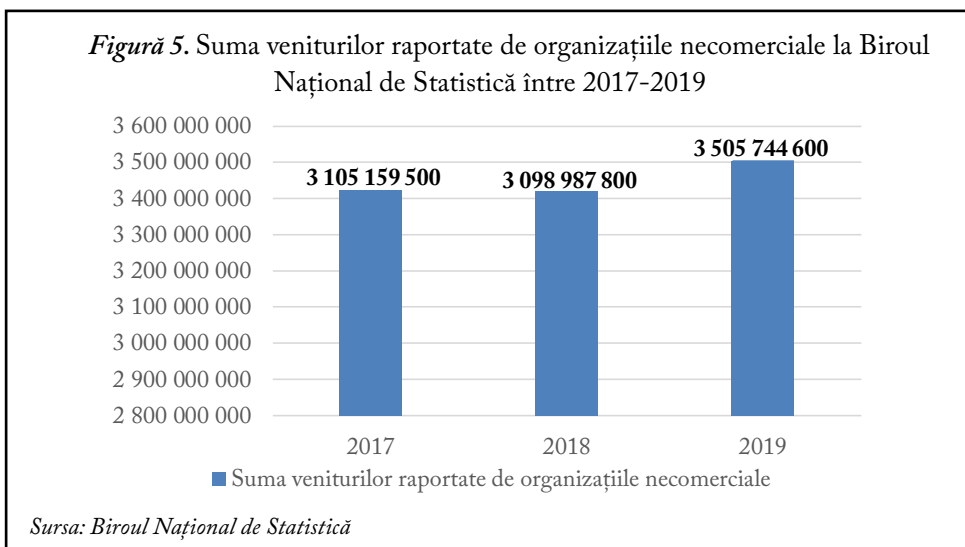
Tabel 6. Numărul de organizații necomerciale care au raportat venituri la Biroul Național de Statistică

	Numărul de organizații necomerciale care au raportat venituri la BNS	Numărul de organizații necomerciale înregistrate	%
2017	2,147	11,653	18.4%
2018	2,221	12,681	17.5%
2019	2,382	13,518	17.6%
Media			17,9%

Sursa: Biroul Național de Statistică

Suma veniturilor raportate de organizațiile necomerciale la BNS este de:

- în 2017- **MDL 3,105,159,500** (EUR 152,139,868.4 / USD 181,586,151)²;
- în 2018 - **MDL 3,098,987,800** (EUR 158,749,861.7 / USD 180,779,109.1)³;
- în 2019 - **MDL 3,505,744,600** (EUR 182,017,320.4 / USD 203,712,213.7)⁴.

Timp de 3 ani, între 2017 și 2019, organizațiile necomerciale au raportat un venit total de **MDL 9,709,891,900** (EUR 492,907,050.5 / USD 566,077,473.9).

2 Banca Națională a Moldovei, cursul valutar la 31 decembrie 2017, 1 EUR = MDL 20.4099, 1 USD = MDL 17.1002, www.bnm.md.

3 Banca Națională a Moldovei, cursul valutar la 31 decembrie 2018, 1 EUR = MDL 19.5212, 1 USD = MDL 17.1424.

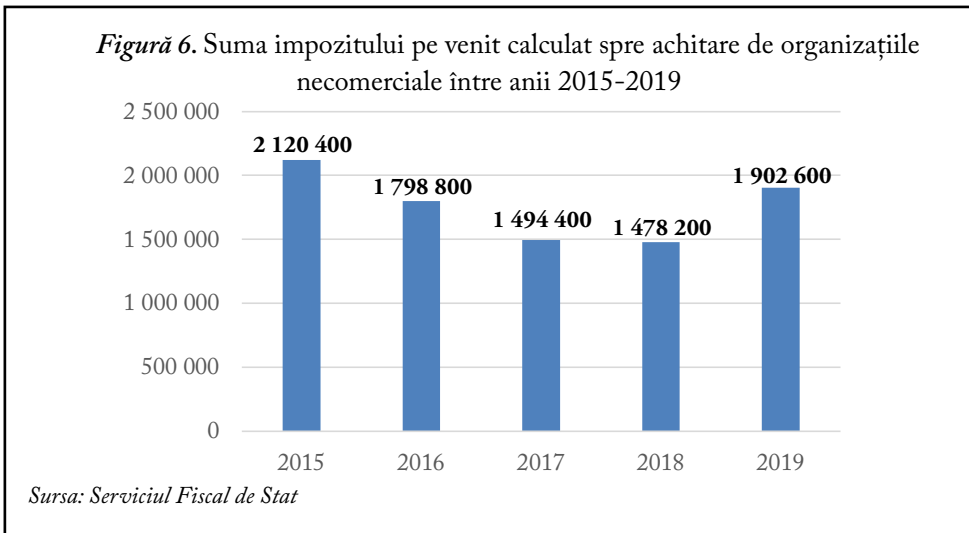
4 Banca Națională a Moldovei, cursul valutar la 31 decembrie 2019, 1 EUR = MDL 19.2605, 1 USD = MDL 17.2093.

IV. Contribuția la bugetul public național

Între 2015-2019, organizațiile necomerciale au contribuit la buget prin plata impozitului pe venit în sumă de:

- în 2015 – MDL 2,120,400 (EUR 98,724.74 / USD 107,862)⁵;
- în 2016 – MDL 1,798,800 (EUR 86,11 0.25 / USD 90,024)⁶;
- în 2017 – MDL 1,494,400 (EUR 73,219.37 / USD 87,391)⁷;
- în 2018 – MDL 1,478,200 (EUR 75,722.80 / USD 86,231)⁸;
- în 2019 – MDL 1,902,600 (EUR 98,782.48 / USD 110,557)⁹.

Țimp de 5 ani, între 2015-2019, impozitul pe venit calculat spre achitare de către organizațiile necomerciale a constituit în total suma de **MDL 8,794,400 (EUR 432,559.64 / USD 482,063)**.

5 Banca Națională a Moldovei, cursul valutar la 31 decembrie 2015, 1 EUR = MDL 21.4779, 1 USD = MDL 19.6585.

6 Banca Națională a Moldovei, cursul valutar la 31 decembrie 2016, 1 EUR = MDL 20.8895, 1 USD = MDL 19.9814.

7 Banca Națională a Moldovei, cursul valutar la 31 decembrie 2017, 1 EUR = MDL 20.4099, 1 USD = MDL 17.1002.

8 Banca Națională a Moldovei, cursul valutar la 31 decembrie 2018, 1 EUR = MDL 19,5212, 1 USD = MDL 17.1424.

9 Banca Națională a Moldovei, cursul valutar la 31 decembrie 2019, 1 EUR = MDL 19.2605, 1 USD = MDL 17.2093.

Suma impozitului pe venit achitat de organizațiile necomerciale a scăzut în 2016, 2017 și 2018 în comparație cu anii precedenți. 2019 este primul an în care suma a crescut și a ajuns aproape de suma din 2015.

Tabel 7. Suma impozitului pe venit calculat spre achitare de organizațiile necomerciale între anii 2015-2019

	Suma impozitului pe venit (MDL)
2015	2,120,400
2016	2,120,400
+/-%	- 15,2
2017	1,494,400
+/-%	-17%
2018	1,478,200
+/-%	-1,1%
2019	1,902,600
+/-%	+28,7%

Sursa: Serviciul Fiscal de Stat

Centrul de Resurse Juridice din Moldova este o organizație necomercială care contribuie la consolidarea democrației și a statului de drept în Republica Moldova, cu accent pe justiție și drepturile omului. Realizăm activități de cercetare și de advocacy. Suntem independenți și neafiliați politic.

Centrul de Resurse Juridice din Moldova

📍 Str. A. Șciusev 33, MD-2001 Chișinău,
Republica Moldova

☎️ +373 22 843601

📠 +373 22 843602

@ contact@crjm.org

🌐 www.crjm.org

📘 CRJM.org

✉️ CRJ Moldova

📺 CRJM

